

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romuald Dalewski (przewodniczący)

SSN Robert Stefanicki

SSN Renata Żywicka (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania K. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
o odsetki od zasiłku chorobowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 września 2023 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 26 lipca 2021 r., sygn. akt XXI Ua 13/21,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 lipca 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił apelację K. L. od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie z dnia 18 grudnia 2020 r., VII U 115/19 w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie o odsetki od zasiłku chorobowego.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 21 stycznia 2013 r. K. L. zawarła z C. Sp. z o.o. w W. umowę o pracę na czas nieokreślony od dnia 21 stycznia 2013 r. w 1/2 wymiaru czasu pracy na stanowisku eksperta ds. negocjacji i mediacji /dyrektora za wynagrodzeniem 50.000 zł. W dniu 19 lutego 2013 r. płatnik składek dokonał zgłoszenia K. L. do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego od 21 stycznia 2013 r. Decyzją z 19 listopada 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie stwierdził, że K. L. jako pracownik u płatnika składek C. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 21 stycznia 2013 r. Od powyższej decyzji odwołała się K. L. i płatnik składek C. Sp. z o.o. w W.. Odwołania od powyższej decyzji zainicjowały postępowanie sądowe prowadzone przed Sądem Okręgowym w Warszawie, XIII Wydziałem Ubezpieczeń Społecznych pod sygnaturą akt XIIIU 225/14.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie decyzją z 30 kwietnia 2015 r. oraz decyzją z 29 maja 2015 r. odmówił ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego za okres od 21 marca 2015 r. do 25 kwietnia 2015 r. oraz za okres od 28 kwietnia 2015 r. do 30 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie XIII U 225/14 przeprowadził dowody w postaci z dokumentów: dyplomu Polskiego Stowarzyszenia Wytwórców Produktów, publikacji prasowej miesięcznika „H.”, certyfikacji wystawionego przez H., karty szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zeznań świadków na okoliczność umowy łączącej K. L., faktu rzeczywistego wykonywania pracy, a także dalszego zatrudnienia przez odwołującą się w spółce. Opierając się na wyżej wskazanych dowodach, Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 25 czerwca 2015 r., sygn. akt XIII U 225/14 zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 19 listopada 2013 r. stwierdzając, że K. L. jako pracownik u płatnika składek C. Sp. z o.o. w W. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 21 stycznia 2013 r. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 29 marca 2018 r. w sprawie III AUa 1629/15, oddalono apelację organu rentowego. W dniu 15 czerwca 2018 r. organ rentowy wypłacił odwołującej zasiłek chorobowy za okres od 21 marca 2015 r. do 25 kwietnia 2015 r. oraz od 28 kwietnia 2015 r. do 30 czerwca 2015 r. Decyzją z 30 stycznia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział [...] w Warszawie przyznał K. L. prawo do

odsetek za 46 dni opóźnienia w wypłacie zasiłku chorobowego od 21 marca 2015 r. do 25 kwietnia 2015 r. oraz od 28 kwietnia 2015 r. do 30 czerwca 2015 r.

Sąd Rejonowy ocenił, że odwołanie K. L. nie zasługiwało na uwzględnienie wskazując na przepis art. 64 ust. 1 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., 870) oraz art. 85 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., 266) gdyż stosownie do powołanych przepisów odsetki za opóźnienie w wypłacie świadczenia przysługują tylko w sytuacji, gdy opóźnienie to nastąpiło z winy ZUS. Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą Sądu Najwyższego organ rentowy ponosi winę za opóźnienie tylko w sytuacji, gdy dysponując wszystkimi niezbędnymi dowodami pozwalającymi na wypłatę świadczenia, tego świadczenia nie wypłacił. Sąd wskazał również, że odsetki od niewypłaconego w terminie zasiłku chorobowego nie przysługują, jeżeli spór dotyczący podlegania ubezpieczeniu chorobowemu został rozstrzygnięty wyrokiem sądu na podstawie ustaleń faktycznych poczynionych w tym postępowaniu. Wskazano, że ostatecznie stan faktyczny został ustalony dopiero w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Warszawie w sprawie XIII U 225/14, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych był zobowiązany do wypłaty spornego zasiłku chorobowego w terminie 30 dni od uprawomocnienia się tego wyroku, tj. od 29 marca 2018 r. W sprawie odbyło się 6 rozpraw, podczas których odwołująca zgłaszała nowe wnioski dowodowe zarówno w postaci dokumentów jak i świadków. Jednocześnie Sąd Rejonowy wskazał, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za brak dowodów w postaci dokumentów, czy zeznań świadków potwierdzających kwalifikacje zawodowe odwołującej i wykonywanie pracy przez odwołującą na rzecz płatnika składek. Te bowiem dopiero zostały zgłoszone w toku postępowania przez sądem.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego zgłosiła odwołująca się zarzucając wyrokowi naruszenie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną dzieląc ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji poczynione w toku postępowania i przyjął je za własne. Sąd Okręgowy podzielił ocenę Sądu Rejonowego, zgodnie z którą dopiero

dowody zgromadzone w toku postępowania przed sądem pozwoliły na ustalenie, że wydana przez organ rentowy decyzja była błędna a organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za brak dowodów w postaci dokumentów, czy zeznań świadków potwierdzających kwalifikacje zawodowe odwołującej i wykonywanie przez nią pracy na rzecz płatnika składek. Sąd Okręgowy podkreślił, że inicjatywa dowodowa przed sądem związana jest z ciężarem dowodu, który zawsze spoczywa na podmiotach zainteresowanych wynikiem postępowania, a co za tym idzie - także w udowodnieniu konkretnego faktu. Z tego powodu jest rzeczą naturalną jest, że to odwołująca przejawiała inicjatywę dowodową w sprawie XIII U 225/14, w której decydujące było ustalenie czy spełniła przesłanki do objęcia ubezpieczeniem społecznym. Brak inicjatywy dowodowej organu w toku postępowania przed sądem w tej sprawie nie może być uznany za potwierdzenie tego, że nie zachodzi przesłanka wyłączająca odpowiedzialność odsetkową Zakładu, o której mowa w art. 85 ust. 1 zd. 2 ustawy systemowej.

Sąd drugiej instancji nie zgodził się również ze stanowiskiem odwołującej, że organ ponosi odpowiedzialność za okres opóźnienia przypadający po 25 czerwca 2015 r, tj. po dniu ogłoszenia wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie gdyż organ rentowy miał ustawowe prawo odwołania się od wyroku sądu pierwszej instancji.

Pogląd, zgodnie z którym prawo do odsetek zwłoki powstaje po uprawomocnieniu się wyroku ustalającego prawo do należności głównej, a wyrok traktowany jest jako ostatnia okoliczność konieczna do ustalenia prawa utrwalił się w judykaturze Sądu Najwyższego na gruncie art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 października 1991 r., II PZP 1/91, OSP 1992 nr 11-12, poz. 256). Wobec złożenia apelacji przez organ, nie było zatem podstaw do tego, aby to nieprawomocny wyrok 25 czerwca 2015 r. traktować jako ostatnią z okoliczności koniecznych do ustalenia prawa. Zakład Ubezpieczeń Społecznych był zobowiązany do wypłaty spornego zasiłku chorobowego w terminie 30 dni od uprawomocnienia się tego wyroku, tj. od 29 marca 2018 r.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniosła skarżąca, zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzuciła:

1. naruszenie art. 85 ust. 1 zd. 2 ustawy systemowej przez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, jakoby okresem opóźnienia w wypłaceniu świadczenia, za który Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ponosi odpowiedzialności, był również okres po przeprowadzeniu przed Sądem wszystkich dowodów niezbędnych do wydania decyzji zgodnej z prawem oraz wydaniu wyroku w sprawie przez Sąd pierwszej instancji, w konsekwencji której przepis ten został również wadliwie zastosowany w odniesieniu do wspomnianego okresu;

2. na skutek powyższego również naruszenie art. 85 ust. 1 zd. 1 ustawy systemowej w zw. z art. 64 ust. 1 zd. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. 2021 r., poz. 1133 ze zm., powoływanej dalej w skrócie jako „ustawa zasiłkowa”) przez niewłaściwe zastosowanie (niezastosowanie pomimo istnienia stanu faktycznego opisanego w hipotezie normy prawnej wynikającej z owego przepisu) polegające na nieprzyznaniu ubezpieczonej odsetek za opóźnienie w wypłacie zasiłku chorobowego za cały okres po dniu 25 lipca 2015 r.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nieuzasadniona.

Podnieść należy, że w stanie adekwatnym dla niniejszej sprawy warunki nabycia prawa do zasiłku chorobowego określały przepisy art. 4 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U.2014.159 t.j. z dnia 2014.02.03, dalej ustawa zasiłkowa) przewidując, że ubezpieczony nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego - jeżeli podlega obowiązkowo temu ubezpieczeniu oraz, że zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Zasadniczą przesłanką

prawa do zasiłku chorobowego jest więc ziszczenie się ryzyka ubezpieczeniowego (powstanie niezdolności do pracy z powodu choroby) w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

Bezspornie w niniejszej sprawie ubezpieczona, choć została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych od 21 stycznia 2013 r., to jednak decyzją z 19 listopada 2013 r. organ rentowy wyłączył ją z ubezpieczeń emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego od 21 stycznia 2013 r. Tym samym, w okresie od 21 stycznia 2013 r. aż do czasu uprawomocnienia się wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2015 r., sygn. akt XIII U 225/14 zmieniającego wymienioną decyzję (29 marca 2018 r.) ubezpieczona była uznawana za osobę niepodlegającą ubezpieczeniu chorobowemu, a co za tym idzie niespełniającą przesłanek określonych w art. 4 i art. 6 ustawy zasiłkowej. Nie mogła zatem w tym czasie skutecznie domagać się wypłaty zasiłku chorobowego. Wspomniany wyrok z dnia 25 czerwca 2015 r., miał zaś ten walor, że z chwilą uprawomocnienia się potwierdził fakt podlegania przez ubezpieczoną ubezpieczeniom społecznym w okresie od dnia 21 stycznia 2013 r. Przed jego uprawomocnieniem się nie istniała podstawa do uznania, iż ubezpieczona podlegała ubezpieczeniom społecznym. Choć bowiem orzeczenie to, jako że wydane w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, miało charakter ustalający (deklaratoryjny), to jednak do czasu jego uprawomocnienia się skutkującego ostatecznym rozstrzygnięciem sporu dotyczącego podlegania ubezpieczeniom społecznym organ rentowy, z przyczyn od niego niezależnych, nie mógł wypłacić na rzecz ubezpieczonej wnioskowanych przez nią świadczeń (patrz: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., II UK 214/02, OSNP 2004 nr 5, poz. 89).

Przepis art. 85 ust. 1 ustawy systemowej stanowi, że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które

Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Przesłanką powstania obowiązku organu rentowego wypłaty odsetek jest opóźnienie tego organu w ustaleniu prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego lub wypłaty tego świadczenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy określenie "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2001 r., II UKN 402/00, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 501), a zatem w tym ostatnim wypadku chodzi o sytuacje, w których organ rentowy, odmawiając przyznania świadczenia, naruszył przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego, przy czym dla powstania obowiązku wypłaty odsetek konieczne jest stwierdzenie naruszenia prawa przez organ rentowy prawomocnym wyrokiem sądu zmieniającym decyzję organu rentowego i przyznającym prawo do tego świadczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 7 października 2004 r., II UK 485/03, OSNP 2005 nr 10, poz. 147 i z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 159/04, OSNP 2005 nr 19, poz. 308).

W stanie faktycznym niniejszej sprawy niesporne było, że niewypłacenie ubezpieczonej świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa nastąpiło w następstwie decyzji organu rentowego z dnia 19 listopada 2013 r., którą stwierdzono, że ubezpieczona nie podlega ubezpieczeniu społecznemu z tytułu umowy o pracę zawartej z płatnikiem, a która to decyzja została następnie prawomocnie zmieniona wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2015 r., przez stwierdzenie, że ubezpieczona od dnia 21 stycznia 2013 r. podlegała ubezpieczeniu społecznemu w związku z umową o pracę zawartą z w/w spółką. Tym samym doszło do spełnienia dyspozycji art. 85 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy systemowej, tzn. organ rentowy nie ustalił w terminie prawa ubezpieczonej do wnioskowanych przez nią świadczeń. Przedmiotem sporu było natomiast to, czy w rozpoznawanej sprawie odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu opóźnienia w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest wyłączona na podstawie art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy systemowej, który przewiduje, że obowiązek wypłaty odsetek nie dotyczy

przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Wobec treści tego przepisu należy wskazać, że po pierwsze - do skutków opóźnienia, o którym mowa w tym przepisie, nie stosuje się odpowiednio przepisów Kodeksu cywilnego, ponieważ przepisy ustawy systemowej nie odsyłają do takiego stosowania przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących skutków opóźnienia w spełnieniu świadczenia pieniężnego (art. 481 § 1 k.c.); po drugie - do skutków opóźnienia w ustaleniu i wypłacie świadczenia pieniężnego tym bardziej nie stosuje się przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących odpowiedzialności opartej na winie sprawcy (art. 415 k.c.) oraz obowiązku naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (art. 471 k.c.), nawet w drodze analogii; po trzecie - żądanie odsetek nie jest zależne od poniesienia przez ubezpieczonego szkody jako następstwa opóźnienia. Nie ulega też wątpliwości, że przewidziane w art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy systemowej wyłączenie obowiązku organu rentowego wypłaty odsetek nie jest zależne od wykazania, że organ rentowy nie ponosi winy w powstaniu opóźnienia. Zdaniem Sądu Najwyższego, zawarte w tym przepisie określenie "okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności" jest bardziej zbliżone znaczeniowo do używanego w przepisach prawa określenia "przyczyn niezależnych od organu", co oznacza, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn niezależnych od Zakładu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że do przewidzianego w art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy systemowej wyłączenia obowiązku wypłaty odsetek nie jest wystarczające wykazanie, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ponosi winy w powstaniu opóźnienia (por. wyrok z dnia 7 października 2004 r., II UK 485/03 (OSNP 2005 nr 10, poz. 147). Zawarte w tym przepisie określenie: "okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności" jest bardziej zbliżone znaczeniowo do używanego w przepisach prawa określenia "przyczyn niezależnych od organu", co oznacza, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także

wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn niezależnych od Zakładu (por. wyrok z dnia 18 lutego 2009 r., II UK 191/08, LEX nr 736735). W wyroku z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 159/04 (OSNP 2005 nr 19, poz. 308) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa. Wyrok ten dotyczył sytuacji, w której po ogłoszeniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego, którym nastąpiła zmiana poglądu prawnego, organ rentowy w chwili wydania zaskarżonej decyzji, miał wszystkie potrzebne dane pozwalające na wydanie decyzji zgodnej z prawem i z tej możliwości nie skorzystał. Podobną zasadę stosuje się w przypadku, gdy organ rentowy wydaje decyzję odmowną na podstawie wykładni prawa sprzecznej z wykładnią przyjętą w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - art. 85 ust. 1 ustawy systemowej (por. wyrok z dnia 9 stycznia 2019 r., II UK 470/17, OSNP 2019 nr 11, poz. 133).

Błędy organu rentowego, można podzielić na błędy w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędy w ustaleniach faktycznych, będące skutkiem naruszenia przepisów proceduralnych. Błąd w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa jest popełniany wówczas, gdy na podstawie prawidłowo i kompletnie zebranego materiału dowodowego i po ustaleniu niezbędnych okoliczności organ rentowy wydaje decyzję odmawiającą ustalenia prawa, ponieważ błędnie dokonuje interpretacji obowiązujących regulacji w przedmiotowym stanie faktycznym. W takiej sytuacji sąd nie uzupełnia ustaleń faktycznych dokonanych przez organ rentowy. Jeżeli zatem organ rentowy dokonał nieprawidłowej wykładni lub błędnego zastosowania prawa, to ubezpieczonemu należą się odsetki od kwoty świadczenia przyznanego wyrokiem sądu liczone od upływu terminu, w którym organ rentowy powinien był wydać prawidłową decyzję uwzględniającą wniosek (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2009 r., I UK 345/08, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 293, tak też najnowsze orzecznictwo: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 marca 2022 r., I USKP 84/2, OSNP 2023 nr 8, poz. 87).

Również w doktrynie przyjmuje się, że zasadą jest, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji za każdym razem, gdy popełnia błąd w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz gdy popełnia błąd w ustaleniach faktycznych będący skutkiem naruszenia przepisów proceduralnych. Ogólnie pojęcie błędu organu rentowego w prawie ubezpieczeń społecznych jest rozumiane szeroko i oznacza każdą obiektywną wadliwość decyzji, niezależnie od tego, czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, celowego działania samego organu rentowego, czy też niewłaściwych działań pracodawców. Okoliczność, czy organ rentowy przy przyznawaniu prawa do świadczenia dopuścił się błędu, powinna być oceniona z uwzględnieniem następujących okoliczności: czy organ rentowy miał możliwość wydania decyzji zgodnej z prawem i czy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki warunkujące nabycie prawa do świadczenia. W przypadku twierdzących odpowiedzi na powyższe pytania, należy uznać, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, nawet gdyby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (tak: A. Jamróz: Odpowiedzialność organu rentowego za ostatnią okoliczność niezbędną do wydania decyzji, Przegląd Sądowy 2011 nr 11- 12, s. 155).

W rozpoznawanej sprawie oba sądy przyjęły, że dopiero w postępowaniu sądowym toczącym się z odwołania ubezpieczonej od decyzji organu rentowego, którą stwierdzono, że nie podlega ona ubezpieczeniom społecznym od 21 stycznia 2013 r., przedstawiono takie dowody, których przeprowadzenie umożliwiło ostateczne wyjaśnienie wątpliwości co do fikcyjnego charakteru zatrudnienia ubezpieczonej i zmiany zaskarżonej decyzji organu rentowego. Ustaleń tych nie mogły podważyć podniesione w skardze kasacyjnej zarzuty naruszenia prawa materialnego, biorąc pod uwagę fakt, że ubezpieczona w toku postępowania przed organem rentowym nie przedstawiła dowodów wystarczających do ustalenia, że w spornym okresie podlegała ubezpieczeniom społecznym z mocy prawa. Wszelkie dowody umożliwiające ustalenie podlegania przez nią ubezpieczeniom społecznym zgłoszone zostały dopiero w postępowaniu sądowym. Za ostatnią okoliczność niezbędną do wydania decyzji należy zatem uznać dzień uprawomocnienia się

wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2015 r., tj. dzień 29 marca 2018 r.

Przy takich zaś ustaleniach faktycznych, wiążących Sąd Najwyższy, nie można uznać, że wypłacenie skarżącej zasiłku chorobowego po terminie wynikającym z art. 64 ust. 1 ustawy zasiłkowej było spowodowane przyczynami zależnymi od organu rentowego, wobec czego podstawy skargi kasacyjnej należy uznać za nieusprawiedliwione.

Biorąc powyższe pod uwagę w oparciu o art. 398¹⁴ k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[ms]